

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 311/20	
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1		
1. CZEŚĆ WSTĘPNA			
1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji			
Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 10 kwietnia 2019 r. o sygn. akt III Ko 549/18			
1.2. Podmiot wnoszący apelację			
# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego			
# oskarżyciel posiłkowy			
# oskarżyciel prywatny			
# obrońca			

# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego			
# inny			
1.3. Granice zaskarżenia			
1.1.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.1.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski				
#	uchylenie	#	zmiana	
2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy				
1.5. Ustalenie faktów				
1.1.3. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.				
1.1.4. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				
1.6. Ocena dowodów				
1.1.5. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				

Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu	
<p>1.1.6. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</p>			
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
<p>3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>			
Lp.	Zarzut		
3.1.	błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na błędnym uznaniu, iż pozbawienia wolności A. K. nie cechowało się szczególnym stopniem drastyczności, pomimo tego, że ze zgromadzonego	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	

	materiału dowodowego wynika odmienny stan faktyczny sprawy			
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny				
<p>Zarzut ten, podniesiony niejako w związku z kolejnymi dwoma (w tym jednym ewentualnym) związanymi z nieadekwatną, w ocenie pełnomocnika wnioskodawców, wysokością zadośćuczynienia, musi być odniesiony do szerszego kontekstu niniejszej sprawy.</p> <p>Zgromadzony materiał dowodowy w dużej części odnosi się do sukcesów zawodowych, jakie represjonowany odnosił przed skazaniem za działalność niepodległościową w czasie stanu wojennego, następnie przedstawione zostały dokumenty potwierdzające okoliczności jego skazania oraz odbywania kary, uzyskania przerwy</p>				

ze względu na konieczność zajmowania się dziećmi podczas choroby małżonki i ostatecznie zwolnienia z odbywania dalszej kary wskutek ustawy amnestyjnej, a także unieważnienia orzeczenia skazującego wydanego w stanie wojennym wobec A. K.. O okolicznościach, jakie pełnomocnik wnioskodawców stara się przedstawić jako wyjątkowo drastyczne traktowanie represjonowanego, wnioskować można na podstawie kopii decyzji o wymierzanych mu w zakładach karnych karach dyscyplinarnych, kopii listów i szczególnie na podstawie zeznań wnioskodawców. Z dowodów tych wynikają trudności, jakie sprawiało A. K. przystosowanie się do życia w więzieniu, gdzie zderzał się ze skazanymi za przestępstwa pospolite, ze złymi warunkami bytowania, ograniczonym ilościowo i słabym jakościowo jedzeniem, silnym

stresem związanym z kolejnymi próbami "resocjalizowania" przez kary dyscyplinarne, problemami zdrowotnymi, brakiem kontaktu z rodziną oraz nieakceptowaniem faktu skazania go pomimo słuszności jego działań i szlachetności pobudek. Siłą rzeczy relacje wnioskodawców mogą tylko częściowo oddawać odczucia represjonowanego, podobnie jak zaprezentowana wraz z wnioskiem korespondencja kierowana do najbliższych. Tym niemniej, zasadnie Sąd I instancji wskazał, że żaden z przedstawionych w sprawie dowodów nie wskazuje np. na bicie A. K., które niewątpliwie było wobec osadzonych opozycjonistów stosowane w stanie wojennym. Z przedstawionych przed sądem relacji wnioskodawców wynika, że zaobserwowali oni, iż ich mąż i ojciec schudł (a w późniejszym okresie, na wolności, okazywał nerwowość) ale nikt

z nich nie wskazywał na to, by A. K. w czasie izolacji i po niej wyglądał na osobę bitą, zdruzgotaną, sponiewieraną psychicznie bądź fizycznie, a takie wszak winny być oznaki drastyczności jego izolacji. W korespondencji represjonowany starał się nawet tworzyć pogodne przesłanie kierowane do dzieci, które choćby na odległość chciał dalej wychowywać. Zeznania G. K. wskazują na trudną adaptację męża do warunków więzienia, ale także na jego zaadoptowanie się wraz z innymi osadzonymi do sytuacji.

Charakterystyczne jest wskazanie, że do drugich Świąt Bożego Narodzenia w więzieniu był już przygotowany (pierwsze nastąpiły kilka dni po jego zatrzymaniu), przebywał w celi z innymi opozycjonistami, śpiewali kolędy, łamali się opłatkiem itp. (k. 176v). Co oczywiste, w polskich realiach lat osiemdziesiątych, dla osoby religijnej,

konieczność spędzania kolejnych Świąt (i okresu pomiędzy nimi) w więzieniu i to wskutek skazania za działalność niepodległościową musiało być bardzo trudne, nie nadaje jednak jeszcze izolacji charakteru drastyczności.

Zgodnie ze Słownikiem Języka Polskiego PWN przymiotnik "drastyczny" w odniesieniu do zdarzeń czy opisów oznacza "naruszający w sposób rażąco poczucie przyzwoitości lub dobrego smaku", a użyty w stosunku do zmian, metod - "zbyt radykalny lub zbyt gwałtowny"(<https://sjp.pwn.pl/sjp/drastyczny;2555429.html>)

Pobyt w zakładzie karnym i jego skutki, także zdrowotne, z pewnością były dla represjonowanego trudne, ale z przedstawionych dowodów, wbrew stanowisku pełnomocnika nie wynika, by były rażąco nieznosne, niemożliwe do wytrzymania.

Represjonowany stykał się z przejawami

przemocy
więziennej wskutek
np. skorzystania z
prysznic
"zarezerwowanego"
dla dominującego
wśród osadzonych
kryminalisty, co
jednak w relacjach
wnioskodawców nie
zostało
doprecyzowane (i
wobec śmierci A.
K. prawdopodobnie
już nie będzie)
ale wyraźnie było
nie tyle wynikiem
znęcania się nad
nim, co zdarzeniem
przypadkowym.
Zapewne
intencjonalne mogło
być pozostawienie
go z niewyleczonym
a jedynie "otwartym"
zębem przez
więziennego
dentystę, jednakże
nie mamy wiedzy
o jakichkolwiek
innych
okolicznościach,
które
potwierdzałyby
traktowanie
brutalne na
wyjątkową skalę
czy intensywnie
poniżające i
długotrwałe (A.
K. przebywał w
zakładach karnych
ponad rok).

Także przywołane
przesłuchanie, w
trakcie którego
funkcjonariusze
aparatu opresji
używali broni palnej,

by zastraszyć represjonowanego, było niewątpliwie bardzo trudnym doświadczeniem dla inteligenta funkcjonującego do tej pory w zupełnie innych realiach i prezentującego wysoką kulturę osobistą. Stanowiło jednak element praktyk szeroko odnotowywanych wobec osób zatrzymywanych wskutek ich zaangażowania politycznego i - jak należy domniemywać - było jednorazowe. Najprawdopodobniej też miało miejsce przed wydaniem wyroku skazującego na karę więzienia. Nie można zaś zapominać, iż zgodnie z art. 8 ustawy lutowej, zadośćuczynienie przysługuje za doznaną krzywdę wynikłą z wydania lub wykonania orzeczenia albo decyzji.

Nie można więc podzielić zastrzeżeń pełnomocnika wnioskodawców i uznać że te trudne warunki, z jakimi przyszło się mierzyć A. K. należy oceniać jako drastyczne czy też szczególnie

<p>drastyczne, co uzasadniać miało podwyższenie kwoty zadośćuczynienia.</p>			
<p>Wniosek</p>			
<p>wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie na rzecz wnioskodawców G. K., T. K., J. Z., E. K. dalszej kwoty w wysokości po 467.940 zł, na rzecz każdego z nich tytułem zadośćuczynienia za poniesioną przez ich męża-ojca krzywdę wywołaną pozbawieniem go wolności na skutek wykonania wyroku Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie z dnia 16 stycznia 1982 r. o sygn. akt II K 88/81 wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>		
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>			
<p>Wniosek ten (jak należy się domyślać wspólny dla trzech zarzutów związanych z</p>			

<p>wysokością zadośćuczynienia) nie znajduje uzasadnienia, bowiem nie można uznać, że Sąd Okręgowy swe oceny co do wysokości zadośćuczynienia poczynił w oparciu o zarzucane powyżej błędne ustalenia faktyczne. Ustalenia te w całości podziela także Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie.</p>				
<p>3.2.</p>	<p>naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 k.p.k. polegające na dowolnej ocenie dowodów i wyciągnięcie z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wniosków sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania, doświadczenia życiowego i wskazaniami wiedzy, a w konsekwencji błędne przyjęcie, że zasądzona kwota zadośćuczynienia jest kwotą odpowiednią</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>		
<p>Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo</p>				

zasadny albo niezasadny		
<p>Zarzut ten został rozwinięty w uzasadnieniu apelacji poprzez dość abstrakcyjne rozważania o tym, jak zapewne A. K. przeżywał osadzenie w zakładzie karnym (znacznie intensywniej odczuwając krzywdę niż "osoby przeciętne" bowiem miał wysoką pozycję społeczną, wysoką inteligencją i umysł ścisły). Według pełnomocnika wnioskodawców o swoim statusie rozmyślał on więcej, na co ma wskazywać logika i doświadczenie życiowe, a szczególnie przedstawiona w niniejszej sprawie korespondencja z małżonką. Wypada jednak podkreślić, że samo poczucie pokrzywdzenia nie tylko winno być związane z oceną osobistą pokrzywdzonego ale i z pewnymi obiektywnymi wytycznymi, w tym zwłaszcza realiami życia represjonowanego. Oczywiście jest jego przywiązanie do</p>		

kultury osobistej, ale też sam charakter wykształcenia (magister inżynier budownictwa) wskazuje, że i przed i po osadzeniu miał on kontakt nie tylko z osobami sobie podobnymi, ale również (mając na uwadze przeciętny poziom wykształcenia w ówczesnej Polsce i specyfikę pracy w budownictwie czy branży motoryzacyjnej) z wieloma ludźmi z wykształceniem podstawowym o wąskim zakresie zainteresowań czy o znikomym poziomie ogłady i radził sobie sprawnie we współpracy i w zarządzaniu nimi. A. K. nie funkcjonował, jak zdaje się sugerować pełnomocnik wnioskodawców, w innym świecie, odizolowany od przejawów wszelkich patologii tamtych czasów - jak wynika ze wskazanego w przedstawionych dokumentach adresu i wywiadu środowiskowego - mieszkał z rodziną w bloku wielorodzinnym, gdzie w tamtym okresie na co dzień

obok siebie żyły osoby ze wszystkich środowisk. Nie można więc do końca ulegać wizji zetknięcia się delikatnej osobowości inteligenta z brutalną rzeczywistością więzienia. Sąd Okręgowy określił wysokość zadośćuczynienia w istocie zbyt nisko, co zostało skorygowane w poprzednim orzeczeniu Sądu Apelacyjnego, nie można jednak uznać jego wyводу za pozbawiony logiki czy wskazujący na dowolną a nie swobodną ocenę dowodów. Sąd przedstawił swój tok myślenia, akcentując odpowiednio szok i wyjątkową uciążliwość odbywania niezasłużonej kary przez osobę uprzednio funkcjonującą w realiach rodziny inteligenckiej, zatrudnioną na kierowniczym stanowisku ale też wskazując, że realia odbywania przez represjonowanego kary, choć trudne, to nie były skrajnie nieznośne na tle ówczesnej

rzeczywistości
więziennej.

Słusznie
pełnomocnik
wskazuje na
poczucie krzywdy i
obowiązek
adekwatnego
zadośćuczynienia za
nią ze względu na
doznanie
prześladowań za
działania dla dobra
całego
społeczeństwa.

Argumentacja ta
przekonuje, że
zasadne było
uprzednie
podwyższenie kwoty
zadośćuczynienia
przez Sąd
Apelacyjny. Mimo
zasadnych rozważań
na temat rozmiarów
krzywdy, Sąd
Okręgowy określił
wysokość
zadośćuczynienia
zbyt nisko.

Ponownie
rozpoznając sprawę,
Sąd Apelacyjny musi
jednak brać pod
uwagę aktualne
jej uwarunkowania.

Wobec
uprawomocnienia
się rozstrzygnięcia o
przyznaniu
zadośćuczynienia za
krzywdę A. K. w
wymiarze 200.240 zł
nie można już mówić
o nieadekwatności
kwoty
zadośćuczynienia w
stosunku do
rozmiaru krzywdy

represjonowanego.
O ile przywoływane przez pełnomocnika wnioskodawców kwoty zadośćuczynienia mogą różnić się na korzyść od obecnie ustalonego zadośćuczynienia, to bez znajomości realiów przywołanych spraw nie można uznać, że stanowią adekwatny odnośnik do sytuacji A. K..

Zadośćuczynienie winno bowiem być ustalane indywidualnie, przez odniesienie przede wszystkim do realiów konkretnej sprawy i sytuacji konkretnej pokrzywdzonej osoby. Przyznana więc ostatecznie kwota zadośćuczynienia niewątpliwie nie tylko oddaje rozmiary krzywdy, w tym także utraty zdrowia, ale też stanowi odczuwalną ekonomicznie odpłatę za prześladowania osoby najbliższej dla wnioskodawców. Mieści się jednocześnie w granicach zasadności.

Zadośćuczynienie jako przybliżony ekwiwalent doświadczanej

<p>krzywdy ma wynagradzać doznane cierpienia fizyczne i psychiczne oraz ułatwiać przezwycięzenie ujemnych przeżyć i chociaż nie może naprawić doznanej już krzywdy, to wobec braku lepszego środka, powinna dać pokrzywdzonemu rodzaj satysfakcji oraz umożliwić zaspokojenie pragnień wykraczających poza zaspokojenie zwykłych potrzeb życiowych (wyrok SN z 26.11.2019 r., IV CSK 386/18, LEX nr 2786140). Trudno zaprzeczyć, że suma 200.240 zł (przypadająca na rzecz każdego z wnioskodawców w 1/4 części) stanowi w polskich realiach kwotę stwarzającą możliwość realizacji celów innych niż tylko ograniczone do podstawowych potrzeb życiowych. Stanowi też odpowiednie do realiów niniejszej sprawy wynagrodzenie krzywdy A. K..</p>			
<p>Wniosek</p>			
<p>wniosek o zmianę zaskarżonego</p>	<p># zasadny</p>		

<p>wyroku poprzez zasądzenie na rzecz wnioskodawców G. K., T. K., J. Z., E. K. dalszej kwoty w wysokości po 467.940 zł, na rzecz każdego z nich tytułem zadośćuczynienia za poniesioną przez ich męża-ojca krzywdę wywołaną pozbawieniem go wolności na skutek wykonania wyroku Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie z dnia 16 stycznia 1982 r. o sygn. akt II K 88/81 wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty</p>	<p># częściowo zasadny # niezasadny</p>		
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>			
<p>Wniosek zdecydowanie przekracza racjonalne i uzasadnione w niniejszej sprawie rozmiary słusznego, adekwatnego zadośćuczynienia za krzywdy wyrządzone represjonowanemu przez jego niesłuszne skazanie i osadzenie w więzieniu za działalność</p>			

<p>opozycyjną w stanie wojennym. Nie wykazano w sprawie, by rozmiary cierpień doznanych przez represjonowanego uzasadniały przyznanie zadośćuczynienia w takich rozmiarach, zaś przywoływane przez pełnomocnika wnioskodawców inne orzeczenia - jako nie odnoszące się bezpośrednio do sytuacji A. K. ani nawet sytuacji zbliżonych (odnoszących się do skazanych w stanie wojennym opozycjonistów odbywających wówczas karę więzienia) nie mogą służyć jako adekwatne odniesienie.</p>				
<p>3.3.</p>	<p>naruszenie prawa materialnego, tj. art. 361 § 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na nieprawidłowym przyjęciu, iż wartość utraconych zarobków nie stanowi poniesionej szkody A. K.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>		
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>				

O ile przywołane w apelacji orzecznictwo odnosiło się do realiów nie przystających do niniejszej sprawy, gdyż w ocenie Sądu Apelacyjnego nie jest zasadne odnoszenie sytuacji współczesnych pracowników do osób represjonowanych w stanie wojennym za działalność opozycyjną, to za zasadne należy uznać wskazane przez Sąd Najwyższy w orzeczeniu uchylającym, stanowisko wynikające z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2019 r. o sygn. akt III KK 189/18 (LEX nr 2692735).

Na marginesie jedynie wskazać wypada, że stanowisko Sądu Najwyższego przedstawione w niniejszej sprawie a powołujące wprost rozważania prawne z ww. orzeczenia, jest przy ponownym rozpoznaniu sprawy wiążące na mocy art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. W związku z tym, co najmniej zdziwienie musi

budzić stanowisko przedstawione na rozprawie apelacyjnej 23 września 2021 r. przez prokuratora, który ignorując rozstrzygnięcie i uzasadnienie Sądu Najwyższego za zasadne uznał utrzymanie w mocy wyroku Sądu Okręgowego także w zakresie zakwestionowanego przez Sąd Najwyższy sposobu ustalania odszkodowania za utracony zarobek. Nie mogło ono zostać uwzględnione w żadnej mierze.

Przechodząc zaś do okoliczności stanowiących przedmiot rozważań Sądu Najwyższego i zarzutu naruszenia art. 361 § 2 k.c., należy podzielić przekonanie o nieadekwatności ustalania wysokości odszkodowania jako jedynie części (1/2) zarobków, jakie represjonowany winien w okresie niesłusznego odbywania kary uzyskiwać. Sąd Apelacyjny, podobnie jak Sąd Okręgowy orzekający w niniejszej sprawie, konsekwentnie do tej pory uznawał

to stanowisko za uzasadnione okolicznościami "zapewniania utrzymania" represjonowanemu w tym okresie przez państwo, co znajdowało odbicie w odliczeniach z kwoty odszkodowania sum uprzednio przezeń wydatkowanych na utrzymanie i sprowadzania odszkodowania za utracony zarobek jedynie do kwot utraconych, a możliwych oszczędności. Jak jednak zasadnie podnosi Sąd Najwyższy w przywołanym wyroku w sprawie III KK 189/18, stanowisko takie wynika wprost z wytycznych wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej zawartych w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1958 r., 729/58, (OSNCK 1958, z. 4 poz. 34) - obecnie ani nie mających mocy wiążącej ani nie przedstawiających odpowiedniego wzorca oceny sytuacji osób represjonowanych za działania na rzecz niepodległego bytu

Państwa Polskiego.
Niewątpliwie
"koszty utrzymania
osoby
represjonowanej w
zakładzie karym
(wyżywienie, odzież,
środki czystości) nie
stanowią korzyści,
o którą należałoby
pomniejszyć
przysługujące jej na
podstawie art. 8
ust. 1 ustawy
o uznaniu za
nieważne orzeczeń
wydanych wobec
osób
represjonowanych
za działalność na
rzecz niepodległego
bytu Państwa
Polskiego
odszkodowanie.
Zapewnienie
każdemu
pozbawionemu
wolności
wyżywienia, odzieży,
środków czystości,
podstawowej opieki
medycznej nie jest
niczym innym, jak
zwykłym przejawem
poszanowania
przyrodzonej
godności człowieka.
Nie można zatem
obciążać
uprawnionego do
odszkodowania
obowiązkiem
ponoszenia kosztów
tego, że w
trakcie niesłusznego
pozbawienia
wolności był
traktowany w
sposób
humanitarny.

Zajęcie w tej kwestii odmiennego stanowiska prowadziłyby do wniosków trudnych do pogodzenia z poczuciem sprawiedliwości. Oznaczałoby przecież, iż osobie słusznie pozbawionej wolności zapewnia się "nieodpłatną" realizację gwarantowanego w art. 41 ust. 4 Konstytucji RP prawa do traktowania w sposób humanitarny, a osoba, która wolności została pozbawiona niesłusznie musi sama ponieść koszty takiego traktowania, które zostaną potrącone z należnego jej odszkodowania" (tamże).

W związku z tym, zarzut potrącenia połowy utraconych zarobków i nie wliczenia ich wartości do kwoty przyznanego odszkodowania został uwzględniony jako zasadny. Fakt, iż A. K. wcześniej większość swej pensji przeznaczał na utrzymanie rodziny nie może ograniczać

<p>rozmiarów przyznawanego odszkodowania za okres, gdy wolności, a więc i zarobkowania w dotychczasowy sposób, pozbawiony był bezprawnie.</p>			
<p>Wniosek</p>			
<p>wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie na rzecz wnioskodawców G. K., T. K., J. Z., E. K. dalszej kwoty w wysokości po 18.249,25 zł, na rzecz każdego z nich tytułem odszkodowania za poniesioną przez ich męża-ojca szkodę wywołaną pozbawieniem go wolności na skutek wykonania wyroku Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie z dnia 16 stycznia 1982 r. o sygn. akt II K 88/81 wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>		
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>			

Jak wskazano wyżej przy ocenie zasadności zarzutu obniżenia kwoty odszkodowania o połowę należnych represjonowanemu zarobków z okresu pozbawienia wolności, zasadne jest podniesienie kwoty odszkodowania o tą niezasadnie potrąconą kwotę. Zgodnie jednak z obliczeniami Sądu Apelacyjnego, zasadne było podwyższenie sumy należnej każdemu z wnioskodawców o kwotę 21.692 zł stanowiącą 1/4 wskazanej przez Sąd Okręgowy kwoty 86.677 zł, tj. połowy należnych A. K. zarobków za okres gdy wskutek pozbawienia wolności pozostawał bez pracy. Co do wniosku o zasądzenie od tej kwoty odsetek ustawowych za opóźnienie wskazać trzeba, że mamy do czynienia ze świadczeniami, które dotyczą Skarbu Państwa i niewątpliwie kształtują się na płaszczyźnie stosunków publicznoprawnych. Na wypadek zwłoki

<p>w realizacji tych świadczeń przewidziane są odsetki ustawowe zwykłe (art. 359 § 2 k.c.) i nie ma żadnych rozsądnych powodów, aby w takich przypadkach, stosować wobec Skarbu Państwa, którego dotyczy powinność wypłaty świadczeń pieniężnych (odszkodowania, zadośćuczynienia) z mocy prawomocnego orzeczenia sądu, instrument dyscyplinujący typowy dla sfery stosunków prywatnoprawnych.</p>				
<p>3.4.</p>	<p>zarzut ewentualny - podniesiony z ostrożności procesowej w przypadku nieuwzględnienia ww. zarzutów - obraży prawa materialnego tj. art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23.02.1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w zw. z art. 445 § 1 k.c. poprzez błędną ich wykładnię</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>		

	<p>skutkującą nieprawidłowym sposobem szacowania przyznanego zadośćuczynienia za doznaną przez A. K. krzywdę poprzez przemnożenie każdego miesiąca jego pozbawienia wolności przez kwotę podwójnej przeciętnej pensji krajowej, podczas gdy szacowanie odpowiedniego zadośćuczynienia nie powinno polegać na mechanicznym przeliczeniu powyższych wartości, ale na uwzględnieniu całokształtu okoliczności sprawy oraz krzywdy</p>			
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>				
<p>Z obowiązujących uregulowań prawnych nie wynika wprost sposób szacowania zadośćuczynienia. Nie budzi natomiast żadnych wątpliwości to, że kwota zadośćuczynienia, zgodnie z uregulowaniem zawartym w art. 445 § 1 k.c. ma być odpowiednia. Jeśli</p>				

więc sąd uwzględnił wszystkie okoliczności miarodajne dla określenia stopnia pokrzywdzenia represjonowanego i finalnie ustalono (też przez uzupełnienie tej kwoty w poprzednim orzeczeniu Sądu Apelacyjnego) kwotę zadośćuczynienia, która spełnia warunki niezbędne do uznania ją za "odpowiednią", to kwestią drugorzędną pozostaje pomocnicze posłużenie się taką metodą, jaką Sąd Okręgowy wykorzystał w tym przypadku. Nie tyle bowiem sama metoda co przyjęta skutek jej użycia krotkość pewnego wyznacznika poziomu życia w tamtym okresie w postaci przeciętnego wynagrodzenia mogła być podważana jako zbyt niska. W orzecznictwie wskazuje się, że wysokość zadośćuczynienia, które powinno być odpowiednie wyznacza po pierwsze warunek, aby przedstawiało ono wartość odczuwalną ekonomicznie, a po

drugie - powinno być utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom ekonomicznym. W niektórych orzeczeniach odwoływano się także do "przeciętnej stopy życiowej". Ze względu jednak na potrzebę uwzględnienia indywidualnych okoliczności konkretnej sprawy, odwołanie się do tego ostatniego kryterium (obecnie traci ono na znaczeniu wobec dużych różnic w zakresie sytuacji materialnej różnych warstw społecznych), nie może prowadzić do pozbawienia zadośćuczynienia jego funkcji kompensacyjnej, a więc do ograniczenia wysokości zadośćuczynienia, jeśli specyfika konkretnej sprawy uzasadnia wymiar jego wyższy niż przeciętny (por. wyrok SA we Wrocławiu z 24.04.2019 r., II AKa 47/19, LEX nr 2689225, wyrok SA w Warszawie z 02.10.2019 r., II AKa 408/18, LEX

<p>nr 2735158; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, sygn. akt II AKa 103/21, niepubl.). Metoda ustalania wysokości zadośćuczynienia zastosowana przez Sąd Okręgowy uwzględnia zarówno okres (długotrwałość) cierpień represjonowanego, jak i ówczesne realia życia, jest więc odpowiednia do realiów niniejszej sprawy. Nie kwestionując więc samej metody wyliczeń a jedynie uznając że na zbyt niskim poziomie ustalono końcową kwotę zadośćuczynienia w wyroku Sądu Okręgowego, wypada jeszcze raz powtórzyć, że ustalona ostatecznie kwota zadośćuczynienia wskazuje na to, że nie miała miejsca obraza przepisów art. 8 ust. 1 ustawy lutowej w zw. z art. 445 § 1 k.c.</p>			
<p>Wniosek</p>			
<p>wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie na rzecz wnioskodawców G. K., T. K., J.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>		

<p>Z., E. K. dalszej kwoty w wysokości po 467.940 zł, na rzecz każdego z nich tytułem zadośćuczynienia za poniesioną przez ich męża-ojca krzywdę wywołaną pozbawieniem go wolności na skutek wykonania wyroku Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie z dnia 16 stycznia 1982 r. o sygn. akt II K 88/81 wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty</p>			
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>			
<p>Argumentacja wskazana powyżej w odniesieniu do zarzutu oraz wniosku w pkt 3.2 nie pozwala na uwzględnienie tak sformułowanego wniosku.</p>			
<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>			
<p>4.1.</p>	<p>wydanie w dniu 8 sierpnia 2019</p>		

	<p>r. wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie o sygn. akt II AKa 152/19, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w pkt I zmienił zaskarżone orzeczenie Sądu Okręgowego w Szczecinie i podwyższył wysokość zadośćuczynienia o kwotę po 18.000 zł na rzecz każdego z wnioskodawców z ustawowymi odsetkami od dnia prawomocnego zakończenia postępowania, - w pkt II w pozostałym zakresie utrzymał zaskarżony wyrok w mocy, - w pkt III zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawców kwotę 496 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, - w pkt IV obciążył Skarb Państwa kosztami postępowania odwoławczego. 	
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>		
<p>Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie o sygn.</p>		

akt II AKa 152/19 uprawomocnił się w zakresie pkt I, co zwiększyło kwotę przyznanego każdemu z wnioskodawców zadośćuczynienia o 18.000 zł jeszcze przed rozpoznaniem kasacji pełnomocnika wnioskodawców przez Sąd Najwyższy, co bezpośrednio wpływa na treść obecnie wydanego wyroku Sądu Apelacyjnego, którego przesłanki wskazano powyżej.

4.2.

uchylenie wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2019 r. o sygn. akt V KK 592/19 wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 8 sierpnia 2019 r. o sygn. akt II AKa 152/19 w części, tj. w zakresie punktu II (częściowo utrzymującego w mocy wyrok Sądu I instancji) i punktu III (zasadzającego na rzecz wnioskodawców kwotę 496 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>	
<p>Zgodnie z art. 442 § 3 k.p.k. (znajdującego w niniejszej sprawie zastosowanie na podstawie art. 518 k.p.k.), zapatrywania prawne i wskazania sądu odwoławczego co do dalszego postępowania są wiążące dla sądu, któremu sprawę przekazano do ponownego rozpoznania.</p> <p>Sąd Najwyższy uchylając sprawę do ponownego rozpoznania w zakresie pkt II, w którym nie uwzględniono roszczeń wnioskodawców ponad kwotę 50.060 zł na rzecz każdego z nich z tytułu zadośćuczynienia i ponad kwotę 25.134 zł z tytułu odszkodowania, wskazał, że rozstrzygnięcie to nie zostało oparte na wynikach rzetelnej, odpowiadającej standardom z art. 433 § 2 i art. 457 § 3 k.p.k. kontroli odwoławczej, co w konsekwencji</p>	

oznacza, że musi ona być powtórzona.

Z kolei w zakresie pkt III, w którym przyznano wnioskodawcom jedną kwotę 496 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, Sąd Najwyższy wskazał, że zgodnie z § 17 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j.: Dz. U. z 2018r., poz. 265) w sprawach, o których mowa w § 11-13, za obronę lub reprezentowanie w tym samym postępowaniu kilku osób pobiera się opłatę od każdej z tych osób, więc o kosztach tych całościowo należało orzec w niniejszym postępowaniu.

5.
**ROZSTRZYGNIĘCIE
SĄDU
ODWOŁAWCZEGO**

1.7. **Utrzymanie
w mocy wyroku
sądu pierwszej
instancji**

5.1.1.

Przedmiot
utrzymania w mocy

Zwiąże o powodach utrzymania w mocy		
1.8. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji		
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany	
wyrok zmieniono w części tj. podwyższono wysokość odszkodowania zasądzonego na rzecz każdego z wnioskodawców o kwotę po 21.692 zł		
Zwiąże o powodach zmiany		
Zmiana wynika z zaleceń Sądu Najwyższego, który uchylając wskutek kasacji wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 8 sierpnia 2019 r. wskazał na niezasadność obniżania kwoty odszkodowania wskutek ograniczenia jego wydatków na swoje utrzymanie w czasie niesłusznego odbywania kary pozbawienia wolności, a także przeprowadzenie pogłębionej analizy i		

uzasadnienia wszystkich okoliczności odnoszących się do wysokości zadośćuczynienia.			
1.9. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji			
1.1.7. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia			
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylecia			
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylecia			
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia			

5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
1.1.8. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania			
1.10. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
6. Koszty Procesu			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
III.	Zgodnie z wiążącymi w niniejszej sprawie wskazaniami Sądu Najwyższego, należało obecnie całościowo orzec o kosztach postępowania odwoławczego w sprawach II AKa 152/19 i II AKa 311/20. Każdemu z wnioskodawców należało przyznać od Skarbu Państwa, z tytułu zwrotu		

	<p>kosztów zastępstwa procesowego, stosowną kwotę, uwzględniając zasadę wyrażoną treścią § 17 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265), uwzględniając oba terminy rozpraw apelacyjnych, a także przypadającą na każdego wnioskodawcę część kosztów dojazdu i noclegu pełnomocnika związanych z udziałem w rozprawie w dniu 8 sierpnia 2019 r.</p>	
IV.	<p>zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (t.j.: Dz.U. z 2021 r., poz. 1693), koszty postępowania w sprawach objętych ustawą, w tym z tytułu ustanowienia pełnomocnika,</p>	

	ponosi Skarb Państwa.	
7. PODPIS		
SSA Małgorzata Jankowska SSA Janusz Jaromin SSA Piotr Brodniak		

1.11. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	pełnomocnik wnioskodawców		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	co do pkt II wyroku - oddalenie wniosku o odszkodowanie w części co do pkt III wyroku - oddalenie wniosku o zadośćuczynienie w części		
0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		

0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego,	

	przepadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
0.1.1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana